

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

Evidenční číslo materiálu: 78

Autor: Mgr. Petra Elblová

Datum: 3. 6. 2013

Ročník: 8.

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk

Tematický okruh: Jazyková výchova

Téma: Významové poměry mezi větami hlavními

Druh učebního materiálu: Materiál k procvičení učiva na interaktivní tabuli
(k použití na interaktivní tabuli, lze vytisknout jako pracovní listy)

Anotace: Žáci si zopakují učivo o souřadících spojkách a významových poměrech mezi větami hlavními. Ve cvičení doplní graf souvětí a určí poměr mezi větami.

1) Přiřad'te pravidla k jednotlivým poměrům:

A) první věta vyjadřuje příčinu, druhá důsledek

B) druhá věta popírá obsah věty první, odporuje nebo jej alespoň omezuje

C) jedna věta vylučuje platnost věty druhé (platí-li jen jedna z obou možností, neplatí druhá)

D) věta druhá vyjadřuje příčinu věty první

E) druhá věta je svým obsahem závažnější, důležitější než obsah věty první

F) věty k sobě přiřazené jsou obsahově rovnocenné

poměr slučovací	☐	poměr vylučovací	☐
poměr odporovací	☐	poměr příčinný	☐
poměr stupňovací	☐	poměr důsledkový	☐

2) Napište k významovému poměru správné spojovací výrazy:

naopak	tudíž	a přece	ani	však také	a	a proto	dokonce i	
nebo	a tak	nejen - nýbrž i	neboť	avšak	také	pak	ba	nebo
nejen - ale dokonce	bud' - anebo	a tudíž	nýbrž	ani - ani	jednak - jednak			
bud' - nebo	ale	totiž	nejen - ale	dokonce	tedy	i	vždyť	
sice - ale	a tedy	jenže	proto	těž	ba i	však	anebo	

slučovací

odporovací

stupňovací

vylučovací

příčinný

důsledkový

3) V souvětí zakroužkujte spojovací výraz, doplňte interpunkci a určete významový poměr mezi větami hlavními. Zapište vše do grafu:

A) Musím spěchat vždyť na mě čekají.

1VH _____ 2VH
poměr

B) Potkal ji u lékaře avšak ona ho nepoznala.

1VH _____ 2VH
poměr

C) Čekal jsem ale ona se zdržela v práci.

1VH _____ 2VH
poměr

D) Slunce nádherně svítí bude tedy krásný den.

1VH _____ 2VH
poměr

E) Hrany plechu bývají ostré a snadno mohou pořezat prsty.

1VH _____ 2VH
poměr

F) Přišel jsi pozdě a proto na tebe nic nezbylo.

1VH _____ 2VH
poměr

G) Byla jsem nakoupit dokonce i uvařit jsem stihla.

1VH _____ 2VH
poměr

H) Bud' si vyřídíš cestovní pas nebo s námi nepojedeš.

1VH _____ 2VH

poměr

CH) Za chatou byl nízký borový les a za ním se leskla hladina jezera.

1VH _____ 2VH

poměr

I) Včera ji bolelo v krku a proto se rozhodla jít k lékaři.

1VH _____ 2VH

poměr

J) Pod smrky je půda holá neboť jejich husté koruny nepropustí paprsky světla.

1VH _____ 2VH

poměr

K) Lyžování je nejen zdravý sport ale dokonce má vliv na naše duševní schopnosti.

1VH _____ 2VH

poměr

L) Jednak jsem ti o tom říkal jednak jsem ti to ukazoval.

1VH _____ 2VH

poměr

M) Nebyli jsme ohlášení a tak náš příjezd způsobil malé nepříjemnosti.

1VH _____ 2VH

poměr

N) Sedlák Honzu obdaroval ba i mísu buchet mu dal na cestu.

1VH _____ 2VH

poměr

ŘEŠENÍ

1.

poměr slučovací - **F**

poměr vylučovací - **C**

poměr odporovací - **B**

poměr příčinný - **D**

poměr stupňovací - **E**

poměr důsledkový - **A**

2)

slučovací

a, i, ani, nebo, také, též, pak, jednak - jednak, ani - ani

odporovací

ale, avšak, však, nýbrž, naopak, jenže, a přece, sice - ale

stupňovací

ba, dokonce, ba i, dokonce i, nejen - ale, nejen - nýbrž i, nejen - ale dokonce

vylučovací

nebo, anebo, buď - nebo, buď - anebo

příčinný

neboť, vždyť, totiž, však také

důsledkový

proto, a proto, tudíž, a tudíž, tedy, a tedy, a tak

3)

A) Musím spěchat, **vždyť** na mě čekají.

1VH vždyť 2VH

poměr příčinný

B) Potkal ji u lékaře, **avšak** ona ho nepoznala.

1VH avšak 2VH

poměr odporovací

C) Čekal jsem, **ale** ona se zdržela v práci.

1VH ale 2VH

poměr odporovací

D) Slunce nádherně svítí, bude **tedy** krásný den.

1VH tedy 2VH

poměr důsledkový

E) Hrany plechu bývají ostré **a** snadno mohou pořezat prsty.

1VH a 2VH

poměr slučovací

F) Přišel jsi pozdě, **a proto** na tebe nic nezbylo.

1VH a proto 2VH

poměr důsledkový

G) Byla jsem nakoupit, **dokonce i** uvařit jsem stihla.

1VH dokonce i 2VH

poměr stupňovací

H) **Bud'** si vyřídíš cestovní pas, **nebo** s námi nepojedeš.

1VH bud' - nebo 2VH

poměr vylučovací

CH) Za chatou byl nízký borový les **a** za ním se leskla hladina jezera.

1VH a 2VH

poměr slučovací

I) Včera ji bolelo v krku, **a proto** se rozhodla jít k lékaři.

1VH a proto 2VH

poměr důsledkový

J) Pod smrky je půda holá, **nebot'** jejich husté koruny nepustí paprsky světla.

1VH nebot' 2VH

poměr příčinný

K) Lyžování je **nejen** zdravý sport, **ale dokonce** má vliv na naše duševní schopnosti.

1VH nejen - ale dokonce 2VH

poměr stupňovací

L) **Jednak** jsem ti o tom říkal, **jednak** jsem ti to ukazoval.

1VH jednak - jednak 2VH

poměr slučovací

M) Nebyli jsme ohlášení, **a tak** náš příjezd způsobil malé nepříjemnosti.

1VH a tak 2VH

poměr důsledkový

N) Sedlák Honzu obdaroval, **ba i** mísu buchet mu dal na cestu.

1VH ba i 2VH

poměr stupňovací